

izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru z
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrť leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravitelstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novaku na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis se ne vra-
tajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 7.

V Mariboru, dne 16. februvarija 1899.

Tečaj XXXIII.

„Ločimo se od Rima!“

Odkar se je vsled znanih jezikovnih na-
redb v Avstriji poojstril boj med Slovani in
Nemci, slišijo se po nemških listih in shodih
pogosto glasovi, naj bi Nemci zapustili kato-
liško cerkev, koje središče je večno mesto
Rim, ter prestopili k protestantizmu, katera
ima svojega najboljšega in najmočnejšega za-
ščitnika v osebi pruskega kralja in nemškega
cesarja. Jezikovne naredbe so mogočno uda-
rile ob nadvlado nemškega jezika in naroda
v Avstriji. Slovanski narodi so začuli ta udarec
in glasno zahtevajo sedaj, naj se nadaljujejo
ti udarci, da se enkrat zruši nenaravno raz-
merje med avstrijskimi narodi, da pade nemška
nadvlada ter zavlada v celi državi stroga
jednakopravnost. A tudi nemški narod ni bil
gluh, ko je Badeni izvršil udarec. Ustavil se
je z vsemi silami, da zabrani izgubo svoje
nadvlade.

Nemški narod je stoletja in stoletja le
tlačil uboge slovanske narode. Njegovi ple-
miči so si po slovenskih zemljah postavili
svoje gradove ter sesali naše ljudstvo. Ko je
minola vladala plemičev in grajščakov, stopili
so na njih mesto nemški trgovci ter pili kri
slovanskim narodom. Tega niti ne omenjamo,
da so Slovani kakor prej tako tudi sedaj
bili izključeni od vsake višje duševne izobrazbe
in družabne službe. Nemci so jih smatrali
svojim hlapcem, pastirjem, katerim bi naj
bil domači hlev začetek in konec njih živ-
ljenja. Toda na zemlji vse mine, se vse spre-
meni. Narodnostna ideja, ki je v začetku
našega stoletja z veličastvom vstopila med

evropske narode, vzbudila je tudi avstrijske
Slovane. Vprašati so se začeli, zakaj bi mo-
rali mi Slovani hlapčevati Nemcem? Kake
pravice ima avstrijski Nemec do nas Slovanov?
Nismo si znali odgovoriti na ta vprašanja
in zato smo počasi začeli vzdigovati nemški
jarem. Nemci so mislili, da ga vzdigujemo
zaman. A motili so se. Da so se res motili,
spoznali so sedaj, ko so se izdale jezikovne
naredbe. Zato je nastal vsled teh naredb med
Nemci krič in vrišč, jasno znamenje, da se
tudi njim njih nadvlada ne zdi več varna.

Skraja so nam rekali Nemci, da jim
daje zgodovina avstrijske države pravico za
nadvlado nad Slovani, da jim daje to pravico
nemška omika, in Bog ve še kaj. Slovani
smo se jim smejali. In Nemci so uvideli, da
s takimi publicami ne bodo uspeli. Zato so
si poiskali drugo orožje. Izdali so bojni klic:
„Ločimo se od Rima! Zapustimo katoliško
cerkev ter prestopimo k protestantizmu!“

Toda ta klic se le prav kaže, kako ne-
zmožni so postali avstrijski Nemci za vsako
nadvlado. Ta klic nam dokazuje, da so iz-
gubili v strahu za svoje predprave pamet
ter postali otročji. Iz rimsko-katoliške cerkve
hočejo izstopiti, da zadobijo zopet nadvlado
nad Slovani! Vsak slovanski pastir se jim
smeje. A Nemci vendar mislijo, da so pa-
metni, ako tako kričijo. Računajo pa na
sleden način. S tem klicem spravimo v strah
v Avstriji dva važna činovnika, vladarsko hišo
in pa katoliško duhovščino. Vladarska hiša
ve, da kot protestantje zadobimo v nemškem
cesarju velikega prijatelja, močnega zaščitnika.
Mi lahko zaželimo njegovo žezlo, njegov

prestol. A Nemci so s svojimi mislimi na
krivih potih. Slovani stojimo zvesto ob strani
naših Habsburžanov, za njih damo svojo
kri in življenje. Njim se ni treba ničesar bati.
Istotako nespametno je, da računijo na kato-
liško duhovščino. Katoliška cerkev ne bo
ganila niti mezinca tam, kjer vidi, da se po
vsej pravici pogreza nemška nadvlada v
morje preteklosti. Katoliška cerkev ni usta-
novljena, da brani Nemce, ampak da varuje
pravico. In pravica je v tem boju na strani
Slovanov.

Kaj pa bi bilo, če res odpadejo Nemci k
protestantizmu? Naše časnikarsko mnenje je,
da vsi Nemci ne odpadejo, ker vsi Nemci
niso nespametni. Oni pa, kateri bodo res po-
stali protestanti zaradi tega, ker se med av-
strijskimi Slovani ne čutijo prav dobro, pač
ne bodo zrušili katoliške cerkve, a tudi pro-
testantovski cerkvi ne pomogli do lepšega
razvitka. Katoliška cerkev in Slovani si lahko
brezskrbno umijejo svoje roke, ako se res
uresniči geslo nekaterih nemških prenapet-
nežev, ki se glasi: „Ločimo se od Rima!“

Kršćanstvo in socij. demokracija.

Ne izide skoro nobena številka socijal-
demokratskih listov, ne mine skoro nobeno
zborovanje socijaldemokratske stranke, da bi
se ne napadalo v listih in na zborovanjih
krščanstvo in njega jedino prava glasilka,
katoliška cerkev? Sami navajajo kot važen
vzrok, da so zaraditega sovražniki krščanstva,

Listek.

Jeruzalemsko romanje.

(Piše prof. J. Zidanšek.)

Odhod iz Trsta; na adrijanskem
morju.

Romarjev nas je bilo 144 in sicer skoraj iz
vseh avstrijskih dežel, vsake narodnosti in
iz vseh stanov; torej Nemci, Čehi, Poljaki,
Ogri, Slovaki itd. in 3 Slovenci: gsp. Fran
Dovnik, dekan v Gornjemgradu, g. Jos. Kosec,
takrat še kurat v Novakih in pisatelj teh
vrstic; duhovnikov je bilo za vsem 54, po-
svetnih gospodov 50 in žensk 40; bilo je
torej zares prvo splošno avstrijsko romanje
v sv. deželo, vprizorjeno po g. grofu Arnold
Lippe, kanoniku na Dunaju. Zbirali smo se
v Trstu; 13. aprila 1898 predpoldne ob 11.
uri so opravili mil. g. škof tržaški sv. mašo
in molitve za romarje v cerkvi sv. Antona st.,
od koder smo skupno šli k morju na precej
velik parnik „Urano,“ ki nas je pol ure po-
zneje odpeljal proti jugu pri lepem vremenu
in celo mirnem morju; 2 romarici sta za-
ostali; ena, nevesča nemškega jezika, vsedla
se je v Wiener-Neustadtu na vlak, ki jo je
na Ogrsko peljal; druga je pa v Trstu pre-
dolgo pila — kavo in naš odhod zamudila;

sicer nas je pa ta v Afriki došla, ker se je
bila z brzovlakom do Brindisi peljala in
potem s poštnim parnikom „Habsburg“ v
Aleksandrijo.

Življenja na ladiji ne bom opisaval,
kajti kdor se je že po morju vozil, je itak
pozna; kdor pa ne, ta bi si ga tudi po kakem
opisu ne mogel dobro predstavljati; sicer že
tukaj omenim, da hočem podati le nekaj
kratkih črtic o svojem potovanju, ker na-
tančen, izvrsten popis romanja v sv. deželo
imamo Slovenci že itak v „Jeruzalemskem
romarju,“ kojega je Mohorska družba pred
nekterimi leti izdala in ker je pisatelj knjige
potoval po ravno istem načrtu (z malimi iz-
jemami), kakor mi. Na ladiji smo se kmalu
udomačili in ker smo bili vsi romarji, zato
se nam je zdelo, da smo kakor ena velika
rodbina (čez 200 ljudi s pomorščaki vred);
vsakdo je smel brez vsakega uvoda svojega
soromarja nagovoriti in ga kaj vprašati, in
bilo je lepo videti, kako prijazno so plemen-
itaši, učenjaki, grofi in baroni občevali s
priprostimi ljudmi in kako so se duhovniki
živahno razgovarjali o gospodarstvenih in
drugih rečeh s kmeti iz raznih krajev; zares
ta romarska ladija je bila — Avstrija v malem,
samo s tem razločkom, da se nismo med
seboj nič prepirali, ker živa krščanska vera
poravna vse neugodne medsebojne razlike.

Ali smo pa tudi na morju izpolnjevali svoje
verske dolžnosti? Gotovo da! Vsako jutro
in vsak večer smo glasno in skupno oprav-
ljali svoje molitve in smo se Bogu, Gospodu
nebes in zemlje, iskreno priporočali, naj bi
nam dal doseči naš romarski cilj, sv. deželo
in potem se srečno vrniti v domovino; pri-
pravljena sta bila tudi dva oltarja, kjer je
vsak dan od 5. ure zjutraj do 8. več duhov-
nikov maševalo in mnogo romarjev sveto
obhajilo prejemalo; ob nedeljah pa je bila
slovesna peta maša, koje so se tudi po-
morščaki v praznični obleki udeležili. Kaj
ganljiva je bila majniška pobožnost na ladiji,
ko smo skupno molili sv. rožni venec ter
lavretanske litanije in pazno poslušali lepe
pridige, v kojih se je proslavljala „morska
zvezda,“ Marija, zavetišče mornarjem!

Moja kabina (ob enem spalnica) je bila
zelo mala, nizka sobica, 3 metre dolga in
2 m. široka, s 5 posteljami druga vrhu druge;
k sreči so nas samo 3 osebe v to luknjo
vtaknili: Ogra, Čeha (češk. Nemca) in mene
Slovenca; a bili smo vsi trije duhovniki,
potem vsi profesorji in slučajno še vsi pro-
fesorji sv. pisma; gotovo redek slučaj. V pe-
terih tednih skupnega bivanja smo se zelo
privadili drug drugemu in še zdaj pogosto v
duhu gledam podobi teh tovarišev-romarjev.
Posebno rad se še spominjam Čeha, ki je

ker se je krščanski nauk pokazal nesposobnim, uvesti na zemlji srečno življenje. Ravno po krščanstvu se je zakrivil sedanji moreči družabni red. Toda s takimi trditvami socijaldemokratije samo dokazujejo, da ne poznajo ne zgodovine krščanstva, ne zgodovine različnih držav, in da so popolnoma preslepljeni po židovsko-lažnjivih listih in govornikih.

Skraja se je krščanstvo ljuto zatiralo od različnih vladarjev in držav. Med nižjimi stanovni si je nabiralo svoje prve vernike. Le počasi je dobilo tudi v višje kroge prosti vhod. Do srednjega veka nikjer ni prišlo do take veljave, da bi se v krščanskem duhu preustrojile in vodile državne uprave. V srednjem veku samem pa je krščanstvo popolnoma zmagalo, krščanski duh je prodril v mnogih državah v vse javno življenje in gibanje. In z vseobče vsprejetim krščanstvom se je začelo tudi vseobče blagostanje. Ne samo višji stanovni, tudi delavski stanovni so imeli v srednjem veku, kjerkoli je vladal v državi krščanski duh, dobre čase. Nemški narod ima krilate besede, da so živeli delavski stanovni v srednjem veku na zlatih tleh. Židovski in požidovljeni socijaldemokratski voditelji nočejo govoriti o teh srednjeveških razmerah, kajti delavcem bi se znale odpreti oči. Čez celi srednji vek vržejo le gosto kopreno, z besedami: »V srednjem veku je ljudstvo vzdihovalo pod trdo oblastjo duhovniško. Srednji vek je najbolj mračna in žalostna doba za delavske stanovne!« S temi besedami so zadovoljni vsi sociji, kajti če se le reče »pod trdo oblastjo duhovniško,« tedaj sociju ni treba več dalje misliti in preiskovati stvari.

V novem veku je zopet dobilo v naših državah brezverstvo in protikršćanstvo zmago nad krščanstvom. Zato je tudi izginilo staro blagostanje in prejšnja sreča iz naših vrst, in siromaštvo, beda, razdivjanost so dandanes udomačena med ljudstvom. In da še ni popolnoma propala človeška družba, da se ne preliva že kri gmotno izsesanih ljudi in izsesavalecev, da še ni nastala krvava družabna vojska, je jedino zasluga onega majhnega krščanskega duha, ki še se vendar ni izgubil v nižjih in višjih krogih. Laž je torej, kdor pravi, da je krščanstvo zakrivilo sedanje žalostne razmere. Krščanski duh je dandanes iz postavodajalstva izgnan, on ne vlada, on torej tudi ne more biti kriv nesreče in bede. Ako bi krščanstvo vladalo po naših državah, imeli bi tudi druge čase; to nam kaže zgodovine razkričanega, tako zvanega temnega srednjega veka.

Take trditve torej ne morejo biti resnične. Da so socijaldemokratski voditelji zakleti

nasprotniki krščanstva, morajo biti drugi razlogi. Socijalna demokracija je, kakor znano, popolnoma pod vplivom židovstva. Na Dunaju je glavni sedež, je središčje avstrijske socijaldemokratske organizacije. In tukaj imajo prvo besedo židovje. Oni so njih voditelji, prvi govorniki, najupljivější časnikarji. Ven na deželo pa ti židovje ne zahajajo radi, kajti delavci bi jih prebitro spoznali do dna duše. Zato pa pošiljajo na deželo krščane, krščanske agente, katerih mišljenje so prej dobro spravili v svojo tir. Ti agentje so plačani in za plačo govorijo, ne pa iz globokega prepričanja ali pa celo iz navdušenja za svojo stvar.

Židovje poznajo dobro svoj čas in svoje ljudi. Ker vedo, da bi izginila njihova vlada, da bi židovski borzijanci in spekulanti, bankirji in agenti ne imeli več nobenega ali vsaj jako pičel zaslužek, ako bi se vse družabne razmere preustrojile v krščanskem duhu, zato kličejo v boj proti krščanstvu, in sociji delajo torej le za svoje židovske voditelje in njih židovske sobrate. Bog dal, da bi se vedno bolj začelo med socijalnimi demokrati svetliti, da bi spoznali skoro svoje prave prijatelje ter se borili ne proti krščanstvu, ampak za krščanstvo, katero jedino more ozdraviti sedanje bolne socijalne razmere!

Politični ogled.

Deželni zbori se snidejo, kot smo že poročali deloma v drugi polovici tekočega meseca, deloma pa pričetkom marca. Šest deželnih zborov je že sklicanih. Uradna »Wiener Zeitg.« prijavlja cesarsko pismo, s katerim se sklicuje gališki, gorenje-avstrijski, moravski in solnograški deželni zbor na 20., dalmatinski na 22. in bukovinski na 25. t. m. Večinoma so bili vsi ti deželni zbori preloženi s cesarsko naredbo z dne 17. decembra. O češkem in in ostalih deželnih zbora se trdi, da se snidejo prve dni meseca marca. Mej temi je najbrže tudi naš deželni zbor. Le o avstrijskem deželnem zastopu trdijo, da se snide preje in da ga skliče vlada s posebnim odlokom.

Bodočnost Avstrije. Pod tem naslovom je češki poslanec dr. Kramář priobčil v nekem francoskem listu članek, v katerem govori o potrebnih spremembah avstrijske ustave. Delokrog deželnih zborov se naj razširi. Državni zbor naj bi razpravljale o družabnih in gospodarskih vprašanjih. Ker pa sedanji državni zbor ni za nobeno delo, naj se ustava spremeni z državnim prevratom. Mi Slovenci smo popolnoma zadovoljni, ako se razširi delokrog

deželnih zastopov, toda mora se nam postavno zagotoviti, da večine deželnih zborov ne bodo mogle zlorabljati svoje moči v škodo manjšin.

Najvišje sodišče. Pri najvišjem sodišču na Dunaju so se dogodile važne izpremembe. Dosedanji predsednik dr. Stremayr je šel v pokoj in na njegovo mesto je prišel dr. Habietinek, bivši minister v Hohenwartovem kabinetu, in na Habietinekovo mesto je prišel bivši finančni minister v Taaffejevem ministerstvu dr. Steinbach. Stremayr je bil zagrizen Nemec, dr. Habietinek je češkega mišljenja, dr. Steinbach je sicer dunajski Nemec, a poštenega značaja in demokratskega naziranja.

Mladočeški poslanci so izdali do naroda svojega posebno izjavo, v kateri opravičujejo svojo politiko doma na Češkem in na Dunaju. Po njih prepričanju bi moral imeti na Češkem češki jezik, ker je jezik večine, pravico do prvenstva v javnem življenju. Toda češki narod ne zahteva predpravic, ampak le enakopravnost z nemščino. Na Dunaju so stali mladočeški poslanci ob strani večine, ker je večina za razširjenje večje deželne samostalnosti in za izvedbo enakopravnosti med narodi. Tudi za prihodnost uvidijo češki poslanci v obstoju te zveze poročstvo, da se politične razmere ne razvijó na račun načel večine in v škodo po njej zastopanih narodov.

Razmere na Slovaškem. Slovaki so na Ogrskem brezpravni, kakor ptice pod nebom. Ogri so jim vzeli vse, kar so mogli. Njihov jezik so iztirali iz srednjih šol, iz učiteljskih, iz semenišč, novih šol jim ne dovolijo ustanavljati, čeprav jim je po zakonu dovoljeno. Iz pravosodja so popolnoma izključili slovaški jezik. Slovak brez tolmača ne more na sodišče. Ako Ogri kljub temu pišejo, da Slovaki uživajo popolno svobodo, je to laž ali boede zasmehovanje. Kako svobodo uživajo pri volitvah, kjer morajo prelivati kri za svoje pravice, je znano. Umevno je, da se brani ogrska vlada zakona, ki bi jamčil za čistost volitev. Ako bi se volitve morale vršiti čisto pošteno in postavno, bi Ogrska v 24 urah izpremenila svoje obličje, kakor je rekel nek državnik.

Dopisi.

Od Sv. Lovrenca v Slov. gor. (Raznoterosti). Gotovo se bode te zavzeli g. urednik, ko vam dojde moj dopis, ter se nehote vprašali: Kje pa je že tisti Sv. Lovrenc, od katerega tako malo zvemo? Res je, da se malokdaj oglasimo in bi že nam marsikdo očital zimsko spanje, a odslej se hočemo tudi mi

se svojim neukretnim vedenjem mnogo smeha povzročil; on je menih in še menda ni bil nikdar iz svoje celice med svet prišel; ko se na pr. prvi večer spat spravljamo, začne on po kabini skrbno iskati »zajca,« da bi lažje sezul svoje celo nove čevlje; ko ga ne najde, postane hud, pozvoni in pokliče kamarijera (strežnika); a ta se kratko odreže, rekoč: »So etwas führen wir an Bord nicht!« t. j. »Kaj takega (namreč zajca) nimamo na ladiji!« Na to seveda velik smeh pri okolu stoječih! Po mnogem trudu se mu potem vendar le posreči eden čevljev sezuti, a drugega ne more; zato se mu jaz ponudim, da mu vsakokrat pomagam pri tem opraviilu, kedar mu sam ne bo kos; ali kaj smešno je bilo tudi gledati tega že priletnega (63 let) in precej debelega gospoda, kako je zvečer plezal v svojo postelj, ki je visela gor — v prvem nadstropju! Nabral in v svojem koryčegu shranil si je pozneje v Afriki tudi mnogo sladkega sadja na pr. pomeranč, banan itd., kar pa mu je seveda vse poprej segnilo, predenji smo se vrnili domov; zares sitno in smešno je, če je človek tako neizkušen in neroden, potem pa še na vrh svojeglaven! (Dalje prihodnjic.)

Velika in majhna kraljica.

(Prevel iz franc. M. T. Savinjski.)

(Dalje.)

Marija Antoaneta ni zabila revnega dekletca; čestokrat je prihajala med letom nenadoma v samostan, skrbno povpraševala, kako se obnaša in kako napreduje Marjetica. Tudi za njene součenke se je zanimala, ter vsakokrat pripravila vsem gojenkam kakovo veselje, jim priskrbela kakov praznik ali zapustila prijazen spomin svoje naklonjenosti in milosti. Srečna Marjetica je smela povrh še vsako leto bivati več dni v bližini kraljice, ki jo je vzela k sebi na grad »Mal Trianon«, da se v svežem zraku okrepi rahlo zdravje nežnega dekletca. Marjetica je ljubila samostan ter ga imenovala čisto svoje drugo domovje; tudi je bila z otroško pristrčnostjo vdana svojim učiteljicam, sestrām rodovnicam. Kljub temu se je veselila vselej nepopisljivo, kadar so se bližale počitnice. In kedo bi ji tudi zameril? Saj je vživala neskaljeno srečo, in srce je prekipovalo vzvišenih občutkov, ako se je solnčila »majhna kraljica« vsaj kratek čas ob svitu velike kraljice.

Več let je minolo od onega dne, ko je prišla Marjetica v zavod; že se je bližalo šesto šolsko leto svojemu koncu, in to leto imelo se je končati s skušnjo in razdelitvijo častnih darov med najpridnejše gojenke. Veli-

kanske priprave vršile so se v samostanu, in z vso pridnostjo kitili in venčali so dvorano, kjer bode prihodnje dni skušnja.

Četudi kraljica dosedaj nikoli ni došla k skušnjam, navdajala je redovnice vendar tajna slutnja, da se tokrat udeleži slovesne svečanosti. Sicer je prišla tolikrat nepričakovano, zakaj bi torej tokrat ne!

Otroci, učenke štele so s hrepenenjem ure do onega dne. Napočil je. Vsi so se zbrali v nakinčani dvorani, čakajoč na nekatere povabljene goste. Naenkrat nastane živahno gibanje med prihajajočimi:

»Kraljica se je pripeljala« reče nekdo poluglasno in vse se obrne radovedno in spostljivo proti vhodu. Vse je razburjeno, najbolj Marjetica. Tako močno ji bije srce, kakor bi hotelo počiti veselja in radosti. Deklica sluti, da pride vladarica pred vsem radi nje in sladka nada jo navdaja, da se bode mogla danes pri skušnji očitno vredna skazati svoje zaščitnice. Antoaneta sede med gledalce; ni marala odličnega mesta, nje določenega. Razdelitev častnih daril začena pri najmanjših učenkah. Potem pride na vrsto razred, kojega je obiskovala Marjetica. Deklica stoji vsa razburjena, ne upa si skoraj dihati. Rada bi se ozrla v obličje ljubljene kraljice svoje, a predobro čuti, da gleda nje materno oko tja k njej, zato povesi oči...

vzdramiti ter se tu pa tam oglašiti, da svet tudi o nas kaj zve. Pred kratkim obhajali smo v naši lari zlato poroko, ktero sta dočakala Franc in Mica Ljubeč, vžitkarja v Hlaponcih. Obhajala sta za njiju gotovo zelo slovesen in redek praznik v krogu svojih prijateljev, znancev in svojih pridnih otrok, katerih eden je krčmar, jeden mesar, hčerka pa dobra želarkinja. Manjkal je le sin mlinar, ki se je zgubil nekam med svet.

Nadalje mi je poročati, da je imelo tukajšno gospodarsko politično društvo dne 5. februarja svoj občni zbor, h kateremu je bil povabljen tudi naš mnogozaslužni ter v vsakem pogledu požrtvovalen in delaven deželni poslanec, rojak gosp. dr. Jurtela, da nam poroča o deželnozborskem zasedanju. Društveni predsednik, posestnik g. Petek, otvori kmalu po večernicah ob mnogi udeležbi zborovanje, pozdravi in predstavi gosp. poslanca ter preide na dnevni red. Društveni odbor se je na predlog g. Koserja, poštarja, še enoglasno potrdil. Nato nastopi gosp. poslanec ter poroča v poljudni besedi najpopred o razvitku naše politike od l. 1848. ob nastopu našega presvitl. vladarja in do leta 1861. ko se je razglasila ustava ter do leta 1866. ob ločitvi Ogerskega od Avstrije ter spotoma pojasnjuje, kaj nam je to ali drugo leto prineslo dobrega ali slabega osobito pa kmetiskemu stanu. Pojasnjeval in tolmačil je našo državno in deželno upravo ter razpravljal, kake krivice se godé Slovanom, med njimi osobito nam Slovencem, ki smo vsled krivičnega volilnega reda v krivični manjšini, da si niti mrvice ne moremo pridobiti, če nam tudi po postavi in pravici gre; tako da so naši poslanci res pravi mučeniki, bodisi v državnem ali deželnem zboru v boju za naše pravice. Saj nas je Slovanov vendar skoraj enkrat toliko kot naših nenasitljivih nemških nasprotnikov in potem bi se hotel Nemec zvonec nositi in naš gospodar biti; mislim, to bo vsak še tako priprost človek razvidel, da to ne gre, samo nemški Mihel, (kterim prištevam tudi nemške poslance), noče razvideti, da je devetnajst milijonov Slovanov več kakor enajst milijonov Nemcev. Nadalje razjasnil je gosp. poslanec, kakšne žalostne razmere vladajo v državnem in deželnem zboru, kjer zaženejo Nemci živinsko tuljenje, ako se drzne kak slovenski poslanec le slovensko besedico ziniti, ali kaj za slovenski narod zahtevati. Konečno prigovarjal je zbranim, naj bi si društvo naročilo razne časnike ter prirejalo razna strokovna predavanja, kar po pravilih sme storiti. Ta predlog bil je z veseljem sprejet in takoj se je nabrala precejšnja svota, da bode mogoče naročiti nekaj najpotrebnejših časnikov. — Po končanem

poročilu zahvalil se je v imenu zbranih g. Koser gosp. poslancu na njegovem trudu ter mu zaklical krepki živijo! k čemur so se tudi zbrani z navdušenjem odzvali, kojega je gosp. poslanec tudi popolnoma zaslužil, kajti njegovo poročilo je bilo jako jedrnat, stvarno in poljudno, da ga je moral vsak umeti. Bodi mu zato izrečena še enkratna srčna zahvala!

G. predsednik spomni se še tudi presvitl. vladarja, kojemu zakliče z navzočimi trikratni krepki živijo! Istotako tudi našemu mnogozaslužnemu g. kanoniku, predsed. namestniku, ki se radi bolehnosti niso mogli zborovanja udeležiti, želeč jim skorajšno okrevanje. Po zborovanju bila je prosta zabava v gostilni gosp. Koserja.

Opozoriti mi je še, da so nam volitve v ptujski okrajni zastop pred durmi, pri katerih naj nobeden ne izostane, kajti od naših nasprotnikov bo prišel vsak, ter stojmo kakor jeden mož za sveto narodno stvar, da nam ne bodo Nemci skleda držali, iz katere naj zajemamo. Vsakemu bodi sveta dolžnost, da pride, kajti izid volitve odvisen je lahko za par glasov, in le sami si bomo krivi, ako zmagajo Nemci in nam bodo potem oni kruh rezali, katerega bi si lahko sami. Dobro si pa tudi zapomnimo vse tiste ptujske trgovce, ki marajo le naš slovenski denar, drugače so pa naši največji sovražniki in nasprotniki, izogibljimo se jih pridno ter si ne redimo gada na svojih prsih. Le čvrsto in pogumno torej na branik za sveto našo stvar, ker ljut bo boj!

Gornja Radgona. (Zborovanje.)

Sedaj je predpustni čas, in v tem času je že taka navada, da naša društva prirejajo veselice in zabavne večere. Tudi mi se nismo izneverili letos tej stari društveni navadi in pravici, priredili smo tudi svojim udom predzadnjo nedeljo občni zbor in z njim zvezali zabavni večer. Na zborovanju, kakor veste, gospod urednik, se pač ne dogodi ravno kaj posebno zanimivega. Cela reč gre po starem vspredu, in tudi mi smo se držali starega reda, kajti v društvu je potreben. Predsednik je pozdravil dole goste ter dal potem besedo blagajniku, tajniku in knjižničarju, da so poročali o društvenem stanju. Vsa poročila so se vsprejela z zadovoljstvom, posebno še poročilo knjižničarja, ki nam je vedel povedati, da se knjige čitajo tako marljivo, da trpijo vsled mnogoštevilnega listanja celo svojo prvotno lepo obliko. Na to se je volil novi odbor, ki pa se še ni sestavil. Kadar se to zgodi, Vam bomo poročali.

Po zborovanju se je začela zabava, ah, vesela, fletna zabava. Z neumnostjo so nastopali naši vrli domači tamburaši. Obču-

dovali smo njih uglajeno, lahkotno igranje. Pevci pa so nas vneli s krasnim petjem. Domačim pevcem prihiteli so na pomoč gospodje vseučiliščniki iz Gradca, za kogo prijaznost se jim na tem mestu iskreno zahvaljujemo ter jih prosimo, da se nam v prihodnje ne odrečejo svojih izvežbanih glasov. Gledališčna igra «Bob iz Kranja» nas je jako kratkočasila. Janko, Matijček, Lojzek, Micika in Katika, vsi so imeli svoje vloge popolnoma v oblasti. Njih narodna noša pristojala jim je prav dobro ter le povečevala zanimivost igre. Šaljivi zbor «Nos» je bil res šaljiv, smejali smo se vsi iz dna srca. Veselost nas tudi ni minila, ko smo gledali «Stotnika in njegovo slugo» na odru. Ako seštejemo vse skupaj, reči moramo, da se je naša veselica na predzadnjo nedeljo prav dobro obnesla. Upamo, da nismo samo domačini z njo zadovoljni, ampak da so tudi naši gostje odšli z zadovoljnim srcem od nas. Obiskali so nas pa naši bratje iz Ogrskega in Prekmurskega ter rodoljubi iz naših sosednih župnij, posebno pa Negovčani. Da bi prišli drugokrat k enakim zabavam vsi sedanji udeleženci in z njim še mnogo novih, to je naša sklepna želja. Naj raste med nami narodna zavednost!

Iz kozjanskega okraja. Pogubni nauki socijalne demokracije so v našem okraju že marsikomu razvneli možgane. Te razgrete glave se skušajo tu in tam organizovati, da bi tem potem vzele v različne zastope in dospele do javnega upliva. V podsreškem trgu se jim je pri zadnjih državnozborskih volitvah deloma to posrečilo; v peti skupini so dobili nekaj volilnih mož, ki so postali v Brežicah garda znanega Ropasa. Pijani te zmage lotili so se letos že trške občine ter nameravajo trg z okolico zbasati v mokraško malho. Na vse kriptje deluje nek možak, ki bi naj županoval v zlati mokraški dobi. Upamo, da se zavednim in uplivnim možem še o pravem času odprejo oči, da bodo preprečili to za trg in okolico nelepo in pogubonosno mokraško gonjo. Dosedanji župan, g. Levstik, že 27 let vodi srenjske posle, poštenjak je od glave do pet, povsod se je kazal moža, kadar se je šlo za koristi občine, zato ni najmanjšega vzroka, spremeniti župana. Posebno pa ne kaže in ni svetovati, krčmarja voliti županom, kjer ni te potrebe. Na Tirolskem se kaj takega ne zgodi nikdar. Marsikateri župan-krčmar zlorablja svoj posel in ima na vesti tega ali onega kmeta, kateremu je zapel — boben. Poznal sem župana, od katerega so se odborniki od sej vračali kot «inženirji» na dom in merili ceste. Pri dotičnem županu-krčmarju nisi z

Zdaj . . . zdaj . . . imenujejo kot najboljšo učenko zadnjega razreda njeno ime. Enkrat, dvakrat, sedemkrat, in tako naprej, pri vsakem predmetu mora stopiti naša Marjetica pred učenko, da vsprejme iz rok predsednikovih prvo častno darilce. Nje lice žari, ko nosi prekrasne knjige in druga častna znamenja k svojemu prostorčku, kjer je imela že cel kup dragocenosti. Zmaga njene pridnosti je bila sijajna, popolna. Niti jedno prvo darilce ni slo mimo nje, v vsem in povsod bila je ona prva med svojimi vrstnicami. Vsak je gledal na njo, a nihče ji ni zavidal te sreče; z občudovanjem šepetali so navzoči o tako izredni pridnosti in nardarjenosti deklice, ki je stala liki ponižna globica na svojem mestu. Slehern se je zanimal za njo, ki je bila tako očitno najodličnejša med odličnimi učenkami vsega zavoda, ki je bila tako čudovito podobna francoski kraljici, ter si pridobila srca vseh s svojim plemenitim, ponižnim, lepim in priključnim vedenjem. Vsakdo jo je hvalil, vsak ji hotel biti postrežen. Celó njene vrstnice je niso zavidale, da, še iz vsega srca želele so ji današnjo slavo, saj so jo vse tako iskreno, tako pristréno ljubile.

Marjetica ne vidi in ne sliši ničesar, kar se godi krog nje. V rajski radosti ji blišči oko, ki je nekako strahoma iskalo le

jedno, kraljico francosko. Srce se ji širi v nepopisni razburjenosti, po slehernih žilicah pretaka se ji kri urneje in urneje, čelo ji ždi prevelike, nepričakovane sreče; zmagonosno sprejela je danes častno prvenstvo, danes bila je v popolnem pomenu besed »majhna kraljica.«

Marija Anteaneta poda se v najlepšo sobo samostansko; varovanka njena stoji pred njo ter poveša oči v čednostni sramežljivosti k tlom. Molé, z očitnim dopadanjem gleda kraljica mladenko.

«Otrok moj,» spregovori kmalu, «visoko je moje spoštovanje do tvojih učiteljic redovnic, dobro mi je znana njih zvestoba v izpolnjevanju dolžnosti; ne morem torej dvomiti, da jih je nagibalo kaj drugega nego tvoje osebne zasluge in tvoja pridnost, ko so ti pripravili današnji dan. Resnično, danes si se skazala vredno svojega imena ter mi pripravila veliko radost. Prosi danes za katerokoli milost. Tudi jaz želim oveseliti tvoje srce!»

«O, moja kraljica,» odgovori Marjetica iz globine svojih občutkov ter privzdigne svoji lepi, svitli očesci, «kakor obdaja čista voda ribice in pomladni zrak ptičice, tako obdajejo mene dobrote in milosti Vašega Velič. Z božjo pomočjo posrečilo se mi je danes dokazati, da jih nisem nevredna; kakovo željo

bi še mogla imeti sedaj? Najvišje, po kojem sem hrepenela, doživela sem danes; le en pogled zadovoljnosti, le jedna besedica priznanja iz ust presvitle moje kraljice, mi je dražje od najdragocenejšega darila, več nego vsa vsprejeta odlikovanja, da več nego vsi zakladi zemlje!»

Ta hvaležnost otroškega srca, koja je mladenka izrazila s toliko dostojnostjo in gorečnostjo, ki je bil pojav največjega čiščenja in neprisiljene vdanosti, a tudi ponižnostne podločnosti in skromnosti, je presunil srce kraljice, katera je bila sicer vajena od mladih nog, da se ji je klanjalo vse, kar jo je obdajalo, a prav zato je le redkokdaj našlo tako govorjenje odmev v njenem srcu kakor danes.

«Lej jo majhno mačico!» reče smehljaje se ter nadaljuje zopet resno:

«Marjetica, vzvišeno tvoje mišljenje te bolj diči nego vsa sprejeta odlikovanja; ono mi je jasan dokaz, da si bila resnično vredna današnjega dneva. Pa vendar! Ali ne goji tvoje srce nikake želje, katero ti izpolnim srčno rada, da imaš trajen spomin sedanje srečne ure? Premišluj in govori brez strahu, dete moje! Vsak dan se ti ne nudi prilžnost, da si sprosiš vresničenje kake skrivne srčne želje pri kraljici.»

Marjetica se bojuje sama s seboj. «Da,

lahka opravil nobenega posla, ako nisi prej dal za pijačo. Torej volilci, pozor, ohranite Podsredi čast in zavest, da ji bo še na dalje županoval veren, slovensk mož, a ne socialni demokrat!

H koncu še tale dober nasvet: Vi zvesto hranite v svojem trgu »prangerja«. Odkar si je ogledoval pred nekaterimi leti Št. Peter, pa prišel pri tem ponočevanju ob glavo, enako vašim demokratom, je le-ta brez vsega posla. Kaj ko bi srenjski birič tu in tam priklenil nanj kakega mokača, ki razširja krog in krog demokratske nauke in deluje za demokratsko občino? Morebiti bi se mu shladila prevroča glavica, pa bi iz nje spuhtele mokraške budalosti? Potem bi srenja imela mir in poštenjaki bi zopet kaj veljali.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

(»Proč od Gradca!«) Graška »Tagespošta« se jezi, da Slovenci kličejo »Proč od Gradca!« ter zahtevajo samoupravo za Spodnji Štajar, ker deželni zbor in vsa osrednja uprava v Gradcu skrbi le za blagor Nemcev, na Slovence pa prerada pozablja. Posmehuje se nam, da je to že staro geslo Slovencev, da se je že na slavnoznanih taborih slišal ta klic, da torej sedanjim slovenskim politikom ni trebalo mnogo misliti, ko so izdali omenjeno geslo. Na to odgovarjamo, da si sedanjí slovenski voditelji niti ne domišljajo, da bi oni iznašli klic »Proč od Gradca!« Ta klic je res star, kajti stari so tudi vzroki, ki nas silijo, da se potegujemo za ločitev od Gradca in za samoupravni Slovenski Štajar. Toda tudi to lahko povemo, da nam sedaj ni treba več prirejati taborjev, da bi še le na njih navduševali naše ljudstvo za ločitev od Gradca, ampak sedaj naš narod že tako dobro razumeva naš spodnjestajarski program, da bi se čudilo in postalo nevoljno, ako bi njegovi deželni poslanci na volilskih shodih se ognili važne točke narodnega programa: »Proč od Gradca!« Na ta način si naj blagovoli tolmačiti nemška liberaluhinja Tagespošta tudi zadnji shod v Rogaski Slatini!

(Slovenci se prezirajo.) Letos so za Štajarsko zopet samo nemški listi določeni, da se v njih objavljajo vknjiženja v trgovinski register in sploh vsa uradna poročila. Na Kranjskem je vsaj eden slovenski list v to določen, na Štajarskem, kjer nas ni nič manj Slovencev, pa nobeden. Slovenske tvrdke, slovenske stranke morajo plačevati inseratne

Veličanstvo,« reče po kratkem molku polčasno in v zadregi, »imam željo, tiho iskreno željo, koju nosim že več let globoko v dnu srca skrito. A želja je velika, toli . . . toli drzna, toli . . . oh, saj nimam poguma, da bi jo spregovorila! Ta želja se mi pač nikoli izpolnila ne bode!»

»Nikoli?« vpraša Marija Antoaneta počasi in pomislekom.

»Ali so zahteve tvoje tako velike, tako visoke, da bi jih niti sama kraljica spolniti ne mogla?«

»Oh, ne Veličanstvo, moja želja je sama na sebi prav priprosta in naravna. Le pregloboki prepad, ki loči beraško siroto od kraljice, ta je, ki stori željo mojo nedosegljivo.«

Vsa iznenadena pogleda kraljica Marjetico tako resnobno, tako presunljivo, kakor bi ji hotela pogledati in čitati v dnu srca. Kaj neki želi Marjetica tako iskreno?

»Govori!« veli Marija Antoaneta, »jaz tako hočem!« (Dalje prih.)

Smešničar.

Počakajte vendar. Učitelj pograja učenca, da je tako črn in umazan.

Deček pa odgovori na kratko: »Ej, saj še danes ni nedelja!«

stroške, a niti one niti njih znanci nimajo od tega nobenega dobička. Kajti kdo bere med nami dandanes še nemške časnike? Slovence nas povsod prezirajo!

(Imenovanje.) Davčni nadzorniki gg: H. Kittag, R. Jordan in dr. V. Kreft so imenovani za višje davčne nadzornike v okrožju finančnega vodstva v Ljubljani. — Okrajni sodnik dr. Adolf Roschanz v Podklostru je imenovan držav. pravdnika namestnikom v Mariboru. Mož je nemškega mišljenja.

(Izum slovenskega ključavničarja.) Slovenski listi poročajo: Na Ljubnem v Savinjski dolini biva kakor ključavničar Slovenec iz Kamnika z imenom Gregor Jerman, ki je po 40letnem premišljevanju in delu izumil stroj, kateri se suče brez pomoči para, vode ali ognja, ampak le na podlagi teže na čuden način sukajočih se krogel. Žal, da je mož v svoji ravnodušnosti bil nepreviden in razkazoval iznajdbo drugim osebam, katere so, uporabivši njegov načrt, strastno se dela poprijeli in sedaj na to delajo, da izkoriščajo dolgoletno delo izumitelja. Izumitelj, ki je brez sredstev, si seveda ne more pomagati, in tako bode njegov trud le drugim v korist.

(Brat in dve sestri v enem tednu umrli!) V Leitersbergu je umrl dne 5. febr. veleposestnik Franc Purgaj, večkratni nasprotni kandidat za deželni zbor štajarski, ki pa nikdar ni prodr. Stregli ste mu sestri Zalika Neubauer, posestnikova žena v Selnici ob Dravi in vdova Marija Ledinek, veleposestnica v Jarenini. Obe ste nalezli bolezen od brata in obe zadnjo nedeljo umrli. Marija Ledinek je bila obče spoštovana gospodinja v Jarenini. Bila je zares krščanska žena, dobra mati in ljubeznjiva mačeha dvojnim otrokom. Vsakomur je rada pomagala, vsakega gostoljubno vsprejela, zato je žalost za to vrlo gospodinjno obča v Jarenini. Mati teh treh pokojnih, ki vsi počivajo v rodbinskih rakvi na mariborskem pokopališču, pa še živi in steje 88 let. Naj v miru počivajo!

(Hans Kordon) ni več urednik »Mariborčanke«, ker ga je imetnik lista g. Kralik odpustil. »Mariborčanka« je pod Kordonovim uredništvom strastno napadala naše somišljenike ter videla na njih vse različne pogoške, naj so jih bili krivi ali ne. Mi bi se lahko kakor že neštevilmokrat tudi sedaj ravnali po reku: »Klin s klinom!« Toda mi smo pošten list in tega ne storimo. Nas vodi načelo, da je zasebnosti treba zakrivati s plaščem krščanske ljubezni.

(Iz Vidma) V ponedeljek 6. t. m. spremili smo k zadnjemu počitku starosto učiteljev v brežiškem okraju, gosp. vodjo Blaža Tramška. Kako priljubljen je bil rajnik, pričala je dolga vrsta žalujočih. Spremljalo je krščanskega moža, vzor učitelja, 8 č. gg. duhovnikov ter 54 gg. učiteljev; tudi krška meščanska šola izkazala mu je zadnjo čast. Mož, ki je nad 50 let vzgojeval mladino v edino pravem versko-nravnem duhu, je bil vreden izbranega spremstva. R. I. P.!

(Iz Dobove pri Brežicah) vposlale so občine prošnjo, naj se ustanovi za župnijo samostalna pošta. Dandanes, ko imajo najbolj oddaljeni planinski kraji že svojo pošto, je zares škandal, da je naš okraj tako slabo oskrbljen, da šest župnij v okraju nima lastne pošte in sicer: Zdole, Sromlje, Pišce, Artiče, Kapele in Dobova. Sosedje, zdramite se, ter zahtevajte svoje pravice!

(V Rajhenburgu) imamo vendar enkrat slovensko-nemški občinski pečat. Tako bi moralo povsod biti.

(Iz Brežic) Tarnjamo in tožimo, da naše ljudstvo posebno ob času raznih volitev preklaverno postopa. To je istina. Ni pa že skrajni čas, da se tudi pri nas ustanovi krvavo potrebno slov.-politično društvo, ki bi naj prebudilo in oživilo zaspance?! Možje, na delo, sicer bomo zaspali!

(Malomarnost) Iz brežiškega okraja nam pišejo: Nedavno smo tožili, da nam razne oblasti pošiljajo najraje le nemške dopise, a kaj pa naj rečemo k temu, ako celo nekateri uradi, ki bi morali biti vzor

uradovanja, skoraj izključno le nemški uradujejo? Ali bomo morali v lastno skledo bljuvati?

(Ponesrečil) se je Janez Zagrajšek, občinski sluga v Starem trgu pod Pilstanjem. Izbijal je minuli teden smodnik, ki je bil že delj časa v možnarju. Smodnik se vsled kresanja užge ter mu odnese kazalec leve roke, pa tudi po licu je bil posmojen. Pri smodniku je treba opreznosti.

(Strašen vihar) je zopet razsajal v noči od 12. do 13. febr. po kozjanskem okraju. Posebno veliko škode je napravil v okraju Sv. Vida na Planini in Zagorju.

(Slomšekove razglednice.) Vstrajno delavna ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Mariboru je izdala v naši tiskarni okusno sestavljene in izdelane razglednice s sliko Slomškovo in Slomškovro rojstne hiše na Slomu. Ker je seveda čisti dobiček namenjen naši prekornisti družbi, vabimo rodoljube, da pridno segajo po Slomškovih razglednicah! Komad stane 5 kr.

(Mila zima) vlada v okrožju pri Koprivnici. Koj v začetku svečana smo že našli cvetoč dren, vijolice, jagode in več vrst cvetlic. Snega pa še nismo imeli letos skoro prav nič.

(Neverjetno, pa resnično). Župan v Merčiseli ima samonemške živinske potne liste. To je smešno! Omenjeni posilinemški župan tudi trdi, da volitev, za koje je vložen ugovor, ne sme biti ovržena, da bo za to že on skrbel. Škoda za skrb, kajti §§ 16 in 17 obč. volilnega reda bosta bolj močna ter nam oskrbela, da se volitev ovrže. Prihodnjič bomo še nekaj govorili o nekem Robeku, ki rad ljubkuje z blaženo nemščino.

(Narodne volilce) občine Krčevine pri Ptuj opozarjamo, da pri prihodnji občinski volitvi pridejo vsi na volišče. Sramota bi bila, ako bi v popolnoma slovenski Krčevini vladali brezumni liberalni nemškutarji. Zavedni posestniki, delajte, agituje na vso moč, da prihodnjič zmagamo. Gre se za vero očetov, za besedo materino, za dobro pametno gospodarstvo, torej ne strašite se truda! Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!

(Poverjeniki Mohorjeve družbe), delajte neumorno! Zadnji čas je pristopiti družbi. Delajmo vsi, da bo število Mohorjanov v lavantinski škofiji letos še večje nego lani! Prihodnjič prinesemo statistični pregled vseh župnij naše škofije, iz katerega bo razvidno, kako je družba razširjena po posameznih župnijah. Zajedno bomo potrkali povsod, kjer je še napredek mogoč.

(Dvojna mera.) Iz Celja nam pišejo: Nek celjski delavec je hotel na pustni dan počastiti pusta, ter hodil našemljen po mestu. Policija ga je zaprla. Ravno tako zabavo pa si je privoščila neka dobroznana celjska gospa ter hodila s svojimi pustnonašemljenimi otroci po mestnih ulicah. Te slednje pustne norce pa policija seveda ni zaprla. Heil und Sieg!

(Bela žena.) Dne 12. t. m. izročili smo materi zemlji truplo prerano umrlega g. Rudolfa Hergoutha, učitelja pri Sv. Jakobu v Slov. Gorici. Bil je to hud udarec za njegove skrbne stariše, kakor tudi za šolo, ki je zgubila z njim nadepolnega narodnega in marljivega učitelja, vnetega za svoj vzvišeni poklic in za blagor in izobrazbo njemu izročene mladine. Po kratki bolezni pokosila je nemila smrt mladega še le 21 letnega tovariša, ki je začel komaj delovati in se razcvitati. Kako priljubljen je bil, pokazal je njegov pogreb; nad 20 učiteljev, 4 častiti gosp. duhovniki in velika množica ljudstva, kakor tudi vsa šentjakobska šolska mladina spremili so pokojnega k zadnjemu počitku. Ko so položili truplo rajnega tovariša v zemljo, zapeli so pevci žalostinko in mi smo se z žalostnim srcem poslovili od gomile, ki krije zdaj mladega tovariša. Spavaj mirno predragi tovariš, v zemlji domači, duša tvoja naj pa uživa večno veselje nad zvezdami!

(Slovenci, pazite!) Volitve v okrajne zastope se bližajo. Nemška spodnjestajarska stranka agituje že v vseh okrajih sicer tiho